

Lloyd-George Kühlmann nyilatkozatáról.

Budapest, október 12. (Saját tudósítónktól.) Kopenhágából jelentik: A Politiken szerint Kühlmann német külügyi államtitkár beszéde világtörténelmi esemény volt. Az a kijelentése, hogy Elzász-Lotharingián kívül a békének más akadálya nincsen, Angliának szóló üzenet, hogy Németország hajlandó Belgiumot visszaállítani.

Budapest, október 12. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelenti a Reuter ügynökség: Lloyd-George egy küldöttséget fogadott, amely bizonyos reformok érdekében járt nála. A küldöttségnek a következőket válaszolta:

— Kevés kijelentésről nyilatkozhatom, amely nagyobb mértékben ad okot a háború meghosszabbítására, mert Kühlmann azon nyilatkozata, amely szerint semmiesetre sem tesz engedményt Elzász-Lotharingia kérdésében, bármennyi ideig is tart a háború, Anglia szövetségesei oldala mellett harcol, amíg elayomott gyermekeik felszabadítják. A szövetségeseket takarékoskodva kell felhasználni, a reformokra pedig az a válasszom, hogy előbb győzelmesen be kell fejezni a háborút, reformokra ráérünk azután.

Angol támadás a menin-yperni utnál.

Berlin, október 12. A nagyfőhadparancsnok jelentése:

Angol támadás.

Supprecht bajor trónörökös vezértábornagy hadseregétje. Flandriában tegnap a társaságok tevékenysége a partvidéken és a Houthouster erdőnél folyó erős tűzharcra asorlikozott.

Az éjen át a Lyatól a menin-yperni országig terjedő harcok szakszerű tűzvezetés alatt állott, amely ma reggel egy csapás-pergőtűszé fokozódott. Elutána széles szakaszon új eilenséges támadások következtek.

A német trónörökös hadseregétje. Soissonsól északra és a Maastól keletre a társaságok harc tevékenysége nagy heveségre fokozódott. Vauxallonnál erős francia felderítő csapatok törtek elő, visszavertük őket.

Samogniellától keletre a 341-es magaslát keleti lejtőjén helyi gránátárcokra került a sor.

Élénkülő harci tevékenység Rigánál.

Keleti harctér.

Rigától északra és a Zorub mellett a harci tevékenység élénkebb volt, mint az előző napokon. Porlyásó csapatok öközetinél számos fogoly jutott kezükre.

Bolgár—angol csatározások!

Macedóniai front.

A monastiri medencében és a Cieraa hajlásban az őtgek mindkét részről időnkint erős harcban állottak. A Vardar jobb partján egy angol szízd támadása bolgár vonalak előtt meghibisült.

Ludendorff, első főcsatláparancsnok.

Az orosz minisztertanács és az antantszerződés.

Budapest, október 12. (Saját tudósítónktól.) A Reuter-ügynökség jelenté Pétervárról: A minisztertanács lapja, az Ilvesztia írja, a munkásta és cs megbisoltjai az antant párisi konferenciáján egyenlőség a kormány megbi-moltjaival. Az utasításuk úgy szól, hogy a régi szerződés: háború szerződés, az újat a béke irányában kössék meg.

A 21—22 éves orosz katonák elbocsátása.

Budapest, október 12. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról jelentik: A katonai parancsnok a hadügyminiszter rendelkezésére elbocsátotta az 1895. és 1896. évfolyambeli katonákat.

Hó és fagy az Isonzó fronton.

Budapest, október 12. (Saját tudósítónktól.) A sajtóhadiszállásról jelentik: Az Isonzó fronton kedvezőtlen az időjárás. Az északi részen nagy havazás, délen is sirokó uralkodik. A Karsztokban 90 centiméteres hóréteg fekszik numerus 18 fok hőmérséklet mellett.

Harctereinken nincs esemény.

Budapest, október 12. (Hivatalos.) A helyzet csakóly harci tevékenység mellett mindenütt változatlan.

A vesérkar főnöke.

Mit keresnek a vámörlo és körzeti malmok?

500 vagon lisztet évenként.

A vámörlo malmok Biharban nem dolgoznak rendszeresen, egyiknek elfogy a szene, nincs oleja, hát szünetel, a másik kap szemet, megindul, a viziszlomnak nincs víz. áll. Ücszszavak vannak itt is. Ezek a vámörlo malmok azok, amelyeket a busát vámért örlik, de ezt busában vessik ki, amelyet a Haditermény töltök megvásárol s ezt a körzeti malmoknak küldik be, ezek megörlik, s ebből élünk mi, akiknek nincs busánk és lisztünk, Biharban és Nagyváradon.

Biharban 21 körzeti malom dolgozik, a melygel a Haditerménynek szerződése van.

Minden héten a kampány elejétől kezdve minden malom beszámol arról, hogy mit keresett a buza, árpa, roza, szb, tengeri megörlésével, s ebből tiszta képet lehet alkotni arról, hogy mi van a malmokban raktárkészelet s mit küldtek el a megblatásokra, s mi áll rendelkezésre. Ez a legfontosabb tudnivaló, ettől függ az adagok megmaradása vagy beszállítás. A vámörlo malmok e ki-mutatások szerint évenként 500 vagon lisztet keresnek az örlésért, olyan lisztet, a mely különböz eilénas, ha a vámörlo malmok tartanak meg s nem vásárolnak meg töltök a Haditermény. Ezenkívül egyes városokban bizományosok is vásárolnak a körzeti malmoknak. (Nagyváradon a László, Enília malmok, a megyében a Komádi, bihardiószegi malmok.)

Körzeti malmok, amelyekhez minden járásban minden gőz, víz, szőmalom tartozik, a vármegyében a következő helyeken vannak.

Margitta, Udvari, Tenk (2), Balényes, Mezőtelegd, Gyapja, Székelyhi, Sarkad, Biharkezeszes, Zsáka, Csiffa, O. Sít. Mik'ós, Váradzöllős, Nagyvárad, (Stefánia-malom), Fugyivásárhely, Biharpüspöki, összesen 21 malom.

Nagyváradon szerződéses malmok, Enília, László malom, Bihar-megyében: Komádi gőzmalom, Bihardiószegi gőzmalom, Nagyszalonta (Toldi-malom.)

A körzeti malmokhoz összesen 650 vámörlo malom tartozik, s ezeknek kereséti és jövedelmét dolgozzák fel. Balényesben 80 vámörlo malom tartozik a körzeti malomhoz, a többi helyeken 25—30. A központban a malmok ügyelt Mudura Mici hivatalnok tartja nyilván és intései kifogástalanul.

A malmokat időnkint megvizsgálják, hogyan teljesítik megblzésukat. Nemrég Egan Ede dr miniszteri megbisott 6 államrendőrségi detektívtel auton lepte meg a vámörlo malmokat s vártatlan vizsgálatot tartott, hogy nem örölnék-e engedély nélkül s nem lopnak-e?

Szigorral teljesítette a vizsgálatot s ez elkezesedést keltett, amit igazol a tömördek fellebbesés, mely most a vármegyéhez érkezt az sikobsások miatt. Ellenőrzésben tehát nincs hiány.

Mint értesülünk, a vármegye átvételi bizottságai, amelyek az idel természetesen get bisoltják, október 22 én kezdik meg működésüket.

Miért haragszik a Tiszántúltra Friedlaender Sámuel?

Orosz zsidó származását el se tagad hatná; sohasem tagadta meg első természetét sem. Mindig felül akart kerülni azoknak, akik állandó munkájuk mellé segítőitársnak, alkalmazottnak vették. Ullmann Isidor hitközségi elnök fedezte fel a jelentéktelen kis prókátort valahol a Zárda-utcában a hitközségi jegyzővé tette. Eleinte alázatos, illemtudó ember volt Friedlaender Samu, boldog, hogy egy nagy ember árnyékában meghúzódhatik. Dolgozni már akkor se tudott vagy nem akart, ezért közmunkások — mondjuk: cserkény hajlamát a szorgalomra — eleve akarta tenni a hitközségi elnöke. Fel látszott a törekvés ellen, a pártot tiltott. Most már nem volt rest a hadat üzent Katonaváros korlátlan ura ellen. Követek jöttek, követek mentek, Ullmann Isidor kerítette a botrányt, Samu a Bémer-téren kiáltotta Dési Gézának:

— Megmutatom, megmutatom neki!

Nem tudta meg, az öreg autokrata s a fiatal terrorista kibékültek, azután szót váltak, Friedlaender Samu annak beismerésére bírta, hogy a tevékeny hitközségi elnök mégis csak nagyobb ur, mint C. Eimant.

Mesével vegyont szerethetett volna, ha dolgozik celtudatosan, keményen, szípen s általánosan. De neki a szereplés kellett, ha szédület mordani, megfélemleni Rimler Kácsiát, a tanácsot, a főmérnököt, a rendőrséget, s éjjel az újságrók szatellánál kúratni az érvényesülés útját. Szeretett élni, vidámság, bohémizásra. Ugy mindig a nincstelenek hangerő csoportjához szökött, homlokszott, destrualt. Észreveték, félték tőle, segíteni akarták, a Lesszámítóló és Jelszlog Bank jogtörőcseszévé tették s az igazgatóságba be választották. Nagyon lármázott.

Nem váltózott. Ahelyett, hogy saját bankjával tördött volna, a körügyeket intéste, amelyek ellenére, mindig ellenére in térdtek. Epehámlásokra emlékeztető keserű beszédeket tartott, a zold fény villant meg szemében, mikor szóhoz juthatott. Egy beszélőgép lett, egy nagy száj, amelynek keze hiányzott, csak beszélt, de nem mondott semmit, s nem dolgozott. A banknál nagy összekötőbörésnél voltak igazgatótársai, az elégedettség rőtön nőtt, Friedlaender Samu mindig szigorubb lett velük szemben, míg ujból itt is tarthatatlan lett a helyzete. A talajt elvesztette lába alól, de igazgatótársai siettek saját zsebéből könnyíteni a válás fájdalmát, s smit követelt, évi 12000 korona nyugdíjat, sivea örömet megadták a kifáradt neki szászker korozát jogtanácsosi és ügyvédi költségek címén. Nem csak munkájába került es, kemény, éles, tűskés szavaira hullott a pénz. Eimant. Nem siratták meg.

Eat írunk mi meg Friedlaender Sámuel dnról es év elején „Séta a pénzpiacon” című cikkünkben. „Siettek meghönyíteni a válás fájdalmát a áldozatkésven hozzájárultak ahhoz, hogy nyugdíja 12000 korona legyen.”

Es fájt az öreg beszélőgépnek, de leg jobban az, hogy a galleisák eltávolítását követelték nyomós cikkel. A szive fájt az

orosz zsidókért, akik miniszeri rendelet, közutalat, közéletlenési bajok ellenére még mindig itt tórferegnek. Fogta tehát magát Friedlaender Sámuel dr, s bürnek jelentette ki, hogy valaki a Tiszántúlt olvasza s arra előfizet!

Nem új, smit eselekedett, mert mindig ezt tette. Akkor Ullmann Isidorral és a Lesszámítóló és Jelszlog Bankkal, most velünk kezdett ki. Minékülk nem ártott, be vagyunk oltva s ő csak azoknak ártott mindig, akik hittek neki s bíztak benne. Mi megtiszteljük azszal, hogy tükröt tartunk eléje, hiábavaló, hárcs életnek tükrét, amelyből csak a gyűlölködés sárja szíre vehető ki. Ismerjük már, miük is, s nem ingat minket az se, hogy egy új pártot toborzott maga alá s azt teszi törvény. Miért ne egy új pártot?

Új rend a határidős felmentések intézésénél.

A m. kir. honvédelmi miniszter ur 21600. eln. 4—1417. számú rendelete értelmében köslem az érdekeltekkel, hogy a folyamatosan levő felmentési revizióval kapcsolatban azük ségessé vált, hogy az ugynevezett határidős, vagyis csak egy bizonyos meghatározott időre szóló felmentések tekintetében pontosan hár veralacolt viszonyok is bizonyos állandóság lépjen életbe.

Ehől kifolyólag:

1. Jövőben a határidős felmentések alkalmazásával hozandó határozat a következőképpen szólani: a) „egyelőreig felmentetik” vagy b) „.ig felmentetik. Tovább nem! Ezen napon behívás nélkül bevonulni kötelesek.”

Azok számára, kik „egyelőreig felmentetik” határozatot kaptak, megvan a lehetőség a felmentés meghosszabbítására egy később névjegyzék alakjában előadott kérelem alapján es esetben, ha a meghosszabbítást az igazolt indokok tényleg szükségessé teszik.

A közigazgatási hatóságok fel lesznek hatalmazva, hogy ily egyéneknek szükség esetén bevárás engedélyt adhassanak.

Oly egyének felmentésének meghosszabbítása azonban, kik „.ig felmentetik. Tovább nem! Ezen napon behívás nélkül bevonulni kötelesek” határozatot kaptak, elvileg nem lehetséges, ezeknek a kifüntegetett felmentési határidő napján katonai szolgálatra okvetlenül be kell vonulniok, mert a közigazgatási hatóságoknak a jövőben tilos lesz ily egyéneknek bevárás engedélyt adniok, még ha az illetők fentiek dacára felmentésüket kérelmesnék is.

2. Minkdazoknál a határidős felmentetteknel, kikre néve a revizió döntés már megtörtént, s kiknél a felmentési revizió alkalmazásával kiadott felmentési igazolványokban még nem az első 1. pont alatt említett két határozat valamelyike használatot, a később levő felmentési igazolványokban megjelölt határidő végérvényesenke tein-tendő, s eszeint az illetőknek a határidő lejártával katonai szolgálatra elvileg már be kell vonulniok.

Hogy azonban ilyen egyéneknél is lehetővé tétersék azok elbírálása, vajjon fennállanak e és mily mértékben olyan körülmények, melyek a felmentés meghosszabbítását és az „egyelőreig felmentetik” határozat odaiktélését egyes kivételek esetek-

ben indokoltá teszi, ezen egyének felmentésük meghosszabbítását f. évi október hó 25-ig névjegyzékkel kérelmeszhetik illetve javaslalba hozhatók. A közigazgatási hatóságok felhatalmazotnak, hogy igazolt valódi szükségesség esetén ezek részére legkésőbb 1918 évi január hó 1-ig bevárás engedélyt adhassanak.

Folyó évi október hó 25. nán megszünik a közigazgatási hatóságok ezen meghatalmazása, s ezen időponttól kezdve mind azoknak a határidős felmentetteknek, kiknek ilyen bevárás engedélyt kincsen és nem az „Egyelőreig felmentetik” szavakkal kifejezett határozattal bírnak, a felmentési határidőt követő napon katonai szolgálatra külen behívás parancsa nélkül közvetlenül be kell vonulniok.

3. A 2. pontban foglalt intézkedés nem vonatkozik azokra a határidős felmentettekre, akiknek felmentés revizió alatt áll ugyan, de nem kaptak még revizió döntést. Ezeknek felmentése az arva vonatkozólag kiadott eddigi intézkedés szerint mindaddig meg van hosszabbítva, míg felmentésükre néve a revizióból kifolyólag döntés nem történt.

Ugyancsak nem vonatkozik a 2. pontban foglalt intézkedés azokra a mező és erdőgazdasági szempontból felmentett egyénekre, akik már a revizió folytatás szeptember 30-ig engedélyezett felmentése általánososságban október 31-ig illetőleg ugyancsak a revizió folytán október 31-ig engedélyezett felmentése általánososságban november 30-ig hosszabbítatott meg.

Ezeknek a kiadott intézkedés szerint az emly meghosszabbított felmentés leteltével okvetlenül be kell vonulniok és részükre bevárás engedély nem adható.

4. Oly egyének végre, kik a mezőgazdaságban a téli hónapok alatt foglalkoztatásban nélkülözhetők akikre azonban a tavrsai és nyári időszakban ott ismét szükség lesz, a jövőben a következő határozatot fogják kapni:

„Felmentése én megszünik, ezen napon katonai kiképzés céljából bevonulni kötelesek.

Felmentése 1918 március hó 1 én ismét érvényes lép és 1918 november hó 30-ig tart.”

Ilyen egyének a kifütegetett napon okvetlenül bevonulni tartoznak, részükre bevárás engedély engedély nem adható. Felmentési igazolványukat a felmentés ujából érvényesítésének igazolása céljából gondosan őrizsék meg.

Egyben a 22200—1917 Mga. sz. honvédelmi miniszeri távirati rendelet alapján köslem, hogy a honvédelmi miniszter ur 20700—1917 Mga. számú távirati rendeletét oda módosította, hogy a hivatkozott rendelet alapján meghosszabbított edd. gazdasági felmentéseknek a tényleges szükség tarisára való további meghosszabbítása kérelmeszhető a 7900—1917 eln. sz. rendeletben előirt módon és a kérelem elintérésének ottkon való bevárására az érdekelteknek engedély adható.

A mezőgazdasági érdekből felmentettekre vonatkozólag pedig a 20700—1917 eln. Mga. sz. honvédelmi miniszeri rendelet ugy trilmeszedő, hogy indokolt esetben a meghosszabbított felmentések további meghosszabbítása szintén kérelmeszhető, azonban ezekben bevárás engedély nem adható.

Nagyvárad, 1917 október 12.

Elomány Ferenc
katonaiügyi tanácsnok.

* Az Egyesült Bank és Takarékpénztár r. t. értesíti t. ügyfelit, hogy a VI ik 6%-os hsdikölcsön végleges címbe est az sz n kiadón kiadott pénziári eszervények ellenében a pénziári órák alatt kiszolgáltatja.

* Tiszteességes fészülönöt keresek. Cimet kátlóké em alatt a kiadón kérek.

Városi közgyűlés.

Második nap.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága tegnap délután folytatta közgyűlését. Ember Géza főispán elnöklése alatt.

Az előző napi közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése után dr. Grósz Menyhért törvényhatósági tag azon indítványára, hogy gr. Csaricu Otokár külügyminisztert üdvözléjké béké bocsátásért a hasonló eljárásra kéri fel az ország összes törvényhatóságait. A városi tanács az indítványnak csak az üdvözlésre vonatkozó részét ajánlja elfogadásra.

Dr. Grósz Menyhért elfogadja a tanács javaslatát, mert hiszti, hogy lehetetlen országos akciókat indítani most.

A tanács javaslatát elfogadják. Sorra került Kocsán János és társainak indítványa a városi tisztviselők és alkalmasoktól várakozási idejének leszállítása, az automatikus előhaladás lehetővé tétele, a nyugdíjszabályrendelet módosítása tárgyában.

Baróthy Pál a nyugdíjszabályrendelet módosítása nélkül nem tartja megoldhatónak a kérdést.

Dr. Friedländer Samu elfogadja a javaslatot, de csak úgy, ha behozzák a délutáni hivatalos órákat.

Rimler Károly igéri, hogy legközelebb behozzák a délutáni hivatalos órákat.

A tanács javaslatát elfogadják.

Elismerés a buzgó munkáért.

Imrik S. Zoltán és társai indítványozták, hogy tekintettel a háború alatt teljesített óriási rendkívüli munkára, Eleméry Ferenc katonai tanácsnok részére 2000 korona, Bithory László fogalmazó részére pedig 1000 korona nyugdíjba is becsúszandó személyi pótlékok szavazzanak mag.

A városi tanács a kérelmesnek tartván az indítvány ilyen alakban való elfogadását a többi tisztviselőkre nézve. Ezzel szemben javasolja, hogy szavazzanak mag 5000 korona jutalmat a katonai ügyosztály összes alkalmazottai részére akként, hogy abból Eleméry Ferenc tanácsnoknak 2000 koronát, Bithory László fogalmazónak 1000 koronát adjanak, a többi 2000 koronát pedig a személyes többi tagjai között osszának oszt.

Baróthy Pál egységes fizetés rendezést tart szükségesnek. Dacára azonban, hogy nem híve a jutalmak osztogatásának, de tekintettel arra a nagy és rendkívüli munkára, amelyet a városban levő tanácsos és fogalmazó kifejtettek a tekintettel az ügyosztály egész személyzetének fáradságos buzgó munkásságára, a tanács javaslatát akként elfogadja, hogy Eleméry Ferenc tanácsnoknak állandó évi 2000 korona működési pótlék, Bithory Lászlónak állandó évi 1000 korona működési pótlék szavazzanak meg, mely a nyugdíjával nem jön számításba.

Gábel Jakab részletesen kitérjesszék Eleméry tanácsos és Bithory fogalmazó rendkívüli buzgó működésére a javaslatot elfogadja, de egyben elismeréssel van az ügyosztály személyzetének odaadó munkásságával szemben is a javasolja, hogy a fennmaradó 2000 korona az ügyosztály személyzetét közzét osszassék ki jutalomként.

Rimler Károly polgármester a tanács javaslatát védli. A háború nagy terheket rótt a tisztviselőkre a mind buzgón teljesítendő kötelességük. Egyesek kiragadása sérelmes a

többi tisztviselőkre. Kiri a tanács javaslatának elfogadását.

Baróthy Pál indítványát, Gábel Jakab módosításával fogadják el.

Tekintettel az állampolgári ügyeket végző ügyosztály óriási munkásságára, a tanács javasolja, hogy az ügyosztályt vezető Juricskay Ba na tanácsnoknak és az ügyosztály személyzetének 4000 K jutalmat szavazzanak meg.

A tanács javaslatát elfogadják. Hegedűs Lajos iradalmát, 42 évi buzgó szolgálattal után nyugalmassáit kérte, amit a tanács javasolt.

Dr. Medvigy Gábor felszólalt a melegen emlekedett mag arról az elismerésre méltó buzgó munkáról, amelyet Hegedűs Lajos egy emberöltőn át oly kitartással, hűséggel teljesített. Indítványozta, hogy a törvényhatóság elismerését jegyzőkönyvében is jeljeze ki.

Az indi ványt egyhangúlag elfogadják. Néhány apróbb ügy elintézése után a közgyűlés végetért.

A Nyugat gárdája hazafias matinéit rendez.

A szoborbizottság ülése. — Következő állomás: Belényes. — Törlire beviszik a szobrot. — A két főispán díszelnökké való választása.

Erdemes iradalmi eseményről tett előzetes bejelentést tegnap délután a szoborbizottság ülésén Rimler Károly polgármester. Arról van szó, hogy a Pesti Napló lehossza Budapestre Nagyváradra egész iradalmi gárdáját, hogy itt egy nagyvadász matinéit rendezzen az Isonzo Óra javára.

Ez a bejelentés késégtelenül azt bizonyítja, hogy az Isonzo Óra akciója tul-lépte a helyi kereteket, nem maradt meg még a megye területén sem és az ország fővárosában szerte elterjedt híveket.

A matinéra is fog érkezni a lap főszerkesztője, báró Hatvany Lajos a körülötté tömörülő következő írók és költők: Kosztolányi Dezso, Karinthy Frigyes, Gábor Andor, Havasnyai Kálmán, Csathó Kálmán, Kaffka Margit, továbbá Móricz Zsigmond és Ady Endre. Ez a gárda fogja meghajtatni a zászlaját az Isonzo Óra előtt.

Késégtelen, hogy széles körben fog hallgatókat vonni ez a matiné Nagyváradon, ahol az iradalmi élet minden irányba és árnyalata erős táborral rendelkezik.

Kik rendezik az ünnepélyeket?

A bizottság délután 5 órakor ült össze. Rimler Károly előzetes alatt jelen voltak: Obrincák István ezredes, dr. Némethy Gyula kezes, Verner Kálmán érveszéki elnök, Rimler Károly, Karácsonyi Géza szobrászművész, Papp Jenő hadnagy és Soós István tb. aljegyző.

Rimler Károly köszönetet mondott a szülőföldi ünnepély fényes sikeréért előszörban Obrincák István ezredesnek, aki a legnagyobb elszántsággal állt a bizottság rendelkezésére, adott zenekart, rohamcsapatot és képviselte a bizottságot Szabolcsra is. Azután Csarány Jenő főszolgabíró érdemelt emelte ki a polgármester, ki a rendezésben fejtett ki óriási agilitást. Örömmel jelentette, hogy az ünnepélyek előkelő vendége volt még Malatinszky Lajos is, Bihárvármegye főispánja.

Obrincák István ezredes kiemelt, hogy szíves örömmel siet mindig a nemzeti ügy támogatására, de hemesüljön, hogy az oroszianrész a polgári társadalom. Nem is a katonaság rendezte az ünnepélyeket, hanem a Szoborbizottság, mégis mindent katonaságról beszélnek. Holott az özvegyek és árva napja. A katonaság csak lelkesen mellé áll a mozgalomnak és segítségét ad a megvalósításához.

Rimler Károly bejelenti, hogy addig 92757 koronát fizettek be ténylegesen a város pártárába az özvegyek és árva javára, de ebből még nincsenek levélve a költségek.

A Pesti Napló matinéja.

Papp Jenő hadnagy előzetes a szabolcsai ünnepélyt, ismertette az előzetesét és bejelente, hogy Verner Kálmán érveszéki elnök már meg is kezdte Belényesen a második ünnepély előkészítését. Most vasárnap a szobor körül tart ünnepélyt az újvárosi községi polgári leányiskola délután 11 órakor.

Rimler Károly bejelenti, hogy Hegedűs Nándor lapszerkesztő után a Pesti Napló szerkesztője egy iradalmi matinéit akar rendezni Nagyváradon. Ezen a matinéra az ifjú írók részére számos tagja jön le a szabolcsra minden költség nélkül fogják osztani. Egy fillér költséggel sem fog járni a Váradon az iradalmi ünnepélynek pompás talaja van. Egyedül egy meghívásra várnak a az időpont kiűzésére.

A bizottság nagy örömmel vette tudomásul a bejelentést és elhatározták, hogy a matiné megtartására ünnepélyesen fölkerik a Pesti Napló szerkesztőségét. Az időpontot később fogják meghatározni.

Verner Kálmán beszámolt vidéki körutjáról. Legutóbb Belényesen tartott nagygyűlést a itt három járás szolgabírái, jegyzői, papjai a tanítói előtt ismertette az Isonzo Óra vidéki útját és célját. A gyűlésen nagy lelkesedéssel vették tudomásul, hogy a legközelebbi ünnepély Belényesen lesz a rögtön megalkotották a helybeli bizottságot.

Hosszabb megbeszélés után, az összes körülmények mérlegelése után elhatározták, hogy a belényesi ünnep október 28-án lesz, mivel a katonaságnak csak akkor lehet Belényesen.

Díszelnökök.

Rimler Károly polgármester indítványt tesz, hogy úgy Ember Gézát, mint Malatinszky Lajost a bizottság válassza meg díszelnökké. A két eltávozott főispán viselte ezt a tisztséget a most a személyi változás alkalmával csak a nemzeti ügy szervező, ha es a két kiváló férfi bírázik a mozgalmak elől. Különben is Malatinszky Lajos már meguntatta szimpátiáját az ügy iránt, elietelt résztvenni az első vidéki ünnepélyen s csak hálának adnak serény kifejezést, ha őt a díszelnöki székbe emelik. Ember Géza pedig most vasárnap fog résztvenni, ha csak a körülmények meg nem változnak, az első Isonzo-ünnepén.

A bizottság egyhangú lelkesedéssel elhatározta, hogy a két főispánt fölkerik a díszelnöki tisztség elfogadására.

Bakerül a szobor.

Tekintettel az esze idő beálltára, a bizottság Karácsonyi Géza szobrászművész véleményének meghallgatása után elhatározta, hogy a szobrot beállítatja a város háza előcsarnokába. A bajáratól jobbra ha-

lyezik el, a fától méternyire, úgy hogy a plaketteket tovább lehet szögezni.

Biharmegye és Nagyvárad téli lisztjét biztosították.

Szegő József akciója félmillió emberért.

Mindjárt az eljövő beszámolóban arról az örvendő eredményről, amely a Haditer-
mény R. T. nagyváradai főnökeinek, Szegő Józsefnek akcióját kísérte. Szegő Lukács údon főjegyző kérsimére felutazott Buda-
pestra a a Közélelmezési Hivatal előnökeinek, Hadik grófnak előterjesztése azt a lehetetlen helyzetet, amely a tavalyi icsős évben veszedelemes hangulatot teremtett Bihar-
megye egyes községeiben. Ezt pedig az idézte elő, hogy a lisztkontingenst 3 havonként kapta meg a vármegye közlelmezési hivatala s ha a közlekedési és szállítási viszonyok rosszabbodtak, egyes helyeken napokig liszt nélkül maradt a nép, még akkor is, ha a községben volt malom, de az a katonaság számára érvénytelen, míg a község a lisztet távol-
eső malomokból kapta. Innen eredt egyes helyeken az asszonyok lézongása s néhány helyen a jegyzőnek az ehhez kért segítséget kellett megadni. Beható és indokolt előter-
jesztésekkel kellő eredményt ért el, hogy

*tekintettel a közlő tételre s a téli élelmezési kellemetlenségekre és bajokra, a Közélelmezési Hivatal nagyobb mennyiségű lisztet kötött le Bihar-
megye és Nagyvárad város közlelmezési szükségletére, amely lisztmennyiség itt marad, s így a forgalmi zavarok nem befolyásolhatják a községeknek lisztrel való ellátását.*

Nyugodtan néshetünk tehát a tél elő, a tavalyi télutó bajok nem ismétlődhetnek meg. Szegő József főnök ezt az eredményt azonnal tudatta Elisk Móriéval, a megyei közlelmezés vezetőjével, aki megköszönte, hogy Szegő előre gondolt a megye és város községeinek téli szükségletére s örömmel fejte ki, hogy a Haditer-
ményt egy ilyen providencialel férfi veseti, aki hivatásának tudatában áll.

Ez az elismerés kijár Szegő Józsefnek, hiszen Bihar-
nak 600 000, Nagyvárad városának 100 000 lakosáról van szó akik közül legalább 350—400 000 nem lesz ellátva lisztrel, hanem a közlelmezési hivatal gondoskodni róluk. Közel félmillió ember kegyel-
t biztosították így jélőre.

Budapest után Bihar-
megye és Nagyvárad az első legnagyobb fogyasztó, annál szebb tehát, hogy ezt a nagy konsumot ilyen előzetes tettekkel szemben elégték ki. A pénzügyi részt a Nagyvárad Takarékpénztár r.-t. bonyolítja le s mint Szegő ur velük közli, teljes megelégedésükre, hibátlanul, a megengedett részesedés mellett.

Kapcsolatosan megemlítjük, hogy Nagy-
várad városán már megkezdte a november hóra járó 67 vagon lisztet.

Itt írjuk meg, hogy a Haditer-
mény nagyváradai főnöke helyettesét kapott a nagyváradai József rokkant hadnagy személyében, aki

hosszu, nébős és hősi katonai pályáját fel-
ozerte a hivatalnokszálgal. Művelt, rokon-
személyes ember, a háboru bésává tette egyik lábát, de apillátását, energiáját, munkaképe-
ségét nem érintette. Tegnap kezdte meg te-
vékenységét a Haditer-
ménynél, ahol szre-
ttel fogadták a háboru áldozatát, aki dol-
gosni akar és tud.

Nincs aprópénz.

Hetek óta tapasztalja a kereskedővilág, hogy az aprópénz ellátat. A vas kőfilléres-
nek nyoma sem volt. Hova lett, senki sem tudja.

Nap nap után megismétlődnek a közön-
ségre s az általánosra jellemzően jellemzőek, hogy a halos, a rikkancos, a kofa nem tud visszadni, hanem visszadja a kőfilléres-
t a mi a portikát, a lapot. Nem-
vitán adócsok maradnak nekünk és szhes-
látjuk az adócsokot.

A villamoson meg egyenesen lehetetlen-
nek az állapotok. A károsító minden per-
ben kéri:

— Nincs két fillérje?

Parasz, nincs s így vagy 6 fillert rá a
legyre, vagy a huszfilléres az övi egységben.
Nem is lehet ékes okok, mert honnan te-
remtessenek elő aprópénz. Ugyanez a helyzet
a kőváltásokban és a vendéglőkben. Fel kell
kutatni az aprópénz elrejtőit, vagy veret-
ni kell belőlük annyit, hogy a kereskedelmi
élet ne bémúljon meg. Ajánljuk a kör-
Hímesen Frigyes bankfőnök jóindulatába.

Kész az új hadisegélytörvény.

A hadisegélyezés ügye végre tető alá
került. Amint illetékes helyről értesülünk,
Wekerle pénzügyminiszter már elkészítette
a hadisegélyezésről szóló törvényjavaslatát.
A kormány a Hivatal legközelebbi ülésén ter-
jeszti elő javaslatát. Eleinte ugyan arról
volt szó, hogy kormányrendelettel rendelik
a hadisegélyezés ügyét, ezt a törvet azon-
ban fel kellett adni. Az új javaslat ugyanis
egyrészt nagyon mélyen beleszúr az állam
kasszájába, másrészt több fennálló törvényt
korrigál meg és helyes hatályos kívül. Ez
a két szempont teszi szükségessé, hogy a
kormány javaslatát a parlament elé vigye
és törvényhozási intézkedéssel üssék nyitni
az értelem harcoló katonák családjainak
támogatását.

A javaslat hármes irányban reformálja
meg a segélyügyet. A hadisegélyeket min-
denesetre lényegesen felemeli. Ez a re-
form első irányelve.

Nem olyan rendszer szerint, mint Ausz-
triában, a segély összege azonban mégis
egyes esetekben az osztrák mértéket is meg-
haladja. Más — kevésbé indokolt esetekben
— az osztrák mértékek alul marad. A re-
form második irányelve: a részorultság. A
kormány csak azokat a családokat kívánja
segélyben részesíteni, akik a segélyre csak
ugyan rá vannak szorultak.

Részletszabályokat tartalmaz a törvény-
javaslat annak a különbségnek a kiegyenli-
tésére, amely a falusi és városi lakosság
igénye között fennföreg. Harmadik vszer-
ő szempontja a reformnak, hogy a segélyigény
megállapítása és általában a segélyügy ka-

szelése az igazság és méltányosság követel-
ményeinek megfelelően.

Villamos baleset a Rákóczi-uton

Súlyos szerszámcsúszás érte tegnap
kor délutáni órákban a püspökségi jószág-
kormányzóság régi derék hivataloszálgóját,
Fekete Sándort. Fel akart ugrani egy vil-
lamosra, közben elvesztve egyensúlyát, lesu-
hant és súlyos törési és szott sebeket szen-
vedett.

A 63 éves Fekete Sándor tegnap a hi-
vatalos óra után fél 1 óra tájban haza akart
menni a Hevesi telen 176 lakására. Amint
kijött a Rákóczi ut 18 szám alatti püspök-
ségi irodából, rövidesen jött a 13 számú
villamos motorkocsi, melyhez az 55. számú
pótkocsi volt csatolva Fekete átfutott a vil-
lamos előtt, hogy a baloldalon, a Lukács
György utca felől a motorkocsi rendes fel-
járóján szálljon fel.

Az egyik lábával fel is lépett a sebess-
en haladó kocsira, azonban a felkapaszkodásnál
csak az egyik, a jobb kezét tudta használni,
mivel a balkezében egy 3 literes tejeskannát
vitt.

Igy történt, hogy mielőtt még teljesen
fel tudott volna szállani a villamosra, el-
vesztette egyensúlyát és lesuhant. Előre
annyiban szerencsés volt, hogy nem került
a pótkocsi kerekai alá, azonban súlyos sér-
üléseket szenvedett: jobb karja könyökben
eltört, a háta, válla és a homlokát össze-
zúzta.

Eszméletlen állapotban szállították be
a biharmegyei kóskórházba, ahol sebeit ki-
mosták és bekötötték. Állapota súlyos, azon-
ban nem életveszélyes.

Fekete Sándort az inspektor Vass Al-
bert detektív hallgatta ki, aki előt úgy
nyilatkozott, hogy balesetért a villamos
kocsi vezetőjét okolja, aki nem lassította
meg a kocsit megettét. A baleset a villamos
megállótól 52 méternyire történt.

A malátakávé maximális ára.

A magyar kir. miniszteriumnak a ma-
látakávéért követelhet legmagasabb ár meg-
állapítása tárgyában kiadott 3684—1917 M.
E. számú rendelet alapján a következőket
teszem közhírré:

A dobosba, vagy zacskóba csomagolt
malátakávé legmagasabb gyári eladási ára
területét illetően arra, hogy minél súlyos cso-
magban van elhelyezve. métermérszámként
(100 kg.) tiszta súlyra, dobosban való el-
adásnál 210 koronára, zacskóban való el-
adásnál 180 koronára állapítatik meg.

Nem közvetlenül a fogyasztóknak, ha-
nem tovább eladásra árusító kereskedő,
megyakereskedő legmagasabb árként méter-
mérszámként (100 kg.) tiszta súlyra dobos-
ban való eladásnál 220 koronát, zacskó-
ban való eladásnál 190 koronát számí-
that fel.

Közvetlenül a fogyasztóknak árusító ke-
reskedő (tisztakereskedő) legmagasabb árként
1 kg. tiszta súlyra számítva, dobosban való
eladásnál 2 koronát 20 fillért számíthat fel.

A dobosba, vagy zacskóba forgalomba
hozott malátakávé esetében a fent fel-
tüntetett az a legmagasabb ár, melyet az
illető csomagban elhelyezett malátakávé
súlyának megfelelően a közvetlen fogyasztó
előjaira árusító kereskedő (tisztakereskedő)
követelhet, ugyancsak az illető csomagban
elhelyezett malátakávé súlyá.

A ki melátaféért a jelen rendelet hatályának ideje alatt a megállapított árral magasabb árt követel, vagy elfogad, ígér vagy íslet, avagy kijátása, az amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntendő.

A ki melátaféért a megállapított legmagasabb árral magasabb árt íslet, vagy ígér vagy íslet, avagy kijátása, az amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntendő.

Nagyvárad, 1917 október 16 10 óra.

Lukács Ödön s. k.,
polgármester-helyettes.

Megkezdődött az idegenek kiutasítása.

Fluch Ferenc rendőrkapitány már bejelentette az idegenek őszirészét az ismeretes miniszteri rendelet értelmében. A Nagyváradon tartózkodó idegenek egy része, mintegy 308 család, illetve egyén nem jelentkezett a rendőrkapitányi hivatalnál, tehát az illetők egyszersmind azt szem igazolják, hogy mielőtt tartják fen magukat. Ezeket az egyéneket rövidesen ki fogják utasítani az ország területéről. Azt mondjuk is felesleges, hogy a nem jelentkező egyének túlnyomó részben galicaiak és bukovinaiak.

A kitiltás munkája nehezen megy, mivel a rendőrhatalóság nem rendelkezik elegendő munkaerővel, minden egyes rendőrközség más irányban van lekötve. Fluch rendőrkapitány tegnap 3 egyént utasított ki az ország területéről, akik a rendelkezést 8 nap alatt kötelesek teljesíteni. Az illetőktől megvannak minden élelmiszert, így kénytelenek a rendelkezést teljesíteni.

A rendőrkapitányi hivatal az idegenek kiutasításáról a következő kommunikét bocsátotta ki:

A rendőrkapitányi hivatal — miután a Nagyváradon tartózkodó idegen állampolgárok kérvényeire már elkészült a többi megállapított nyertes szervezetek elutasításai — belügyminiszter ur ismeretes rendelete értelmében megkezdte azon idegenek kiutasítását, akiknek itt tartózkodása indokolatlan a közelemlézésre három volt. Már a mai napon is több idegen, foglalkozása nélkül egyén utasított ki Nagyváradról.

Nagyvárad, 1917 október 12 óra.

Rendőrkapitányi hivatal.

RAZZIA

a színházban és a moziban.

Tegnap este Jánossy Gyula tb. rendőrfőkapitány az összes rendőrtisztekkel, rendőrlégénységgel s a detektívekkel, a katonai rendőrség tagjaival, Gerő Armin honvédső hadnaggyal élőkön, katonai részlet tartottak a színházban, a moziban és a többi szórakozóhelyeken. A színház előcsarnokában feltűnést keltenek a rendőrök, akik minden katonaköteles korban levő egyént igazolására szólítottak föl. Arcotlan itt mindenkinek rendben volt az írása, nem úgy a moziban, ahol több gyanús egyént elcsipelt meg Jánossy főkapitány. A többi szórakozóhelyen tartott razzia sem maradt eredménytelen.

A lovasrendőrök a város külső perifeárium tartották hajlővadászatot eredménnyel.

Nem ártana, ha a városi rendőrség a katonai rendőrséggel együttműködve gyakrabban tartana ilyen razzákat. A bűncselekmények nagy része a katonaszökevények körül kerül ki. Példák erre az utóbbi időben gyakori rablójelkességek, melynek feltételei majdnem kizárólag szökött katonák.

A bűncselekmények nem képesek még a katonai fegyverem sem megjavítani, onnan is megakadnak a városi katonák minden bűncselekményre.

A rendőrség mostan igen csekély létszámmal dolgozik, úgy hogy a tegnap esti razziahoz Jánossy kapitány alig tudott 12 rendőrt összehozni, mind katonák. A katonai rendőrség pedig csak az egyenruhában levő egyéneket szólíthatja igazolásra, miáltal a közbérgő katonák között teremtett rendet.

A háború által okozott drágaság nagy nyomort idézett elő a szegényebb néposztályban, a nép nem képes megkeresni azt, ami a megélhetéséhez szükséges és így gyakran a rossz útra téved. Minél tovább tart a háború, annál nagyobb lesz a károsatok száma Gyermekből elszökőknél több talajvandák. Itt az ideje, hogy megalkotják a gyermekrendőrséget, mely a gyermekek között, kik késő este az utcákon barangolnak, tartana razzát.

..HIREK

*** Minisztertanács.** Budapesti tudósítónk jelenti: A délelőtti megkezdett minisztertanács délután rövid időre megszakadt, miután a kormány tagjai a Justh Gyula temetésén megjelentek. Azután folytatták a minisztertanácsot, amely este 8 óráig tartott. A minisztertanács befejeztével Wekerle Bécsbe utazott, hogy holnap a király előtt megjelenjen.

*** Esperesi gyűlés.** Az oroszországi esperesi kerület papiága folyó hó 10-én tartotta öszi gyűlését Gádorozon. Jelen voltak: Molnár János oroszországi esperes plebános, Darsai Mihály egyházi elnök, Kiszrik György győpárhalmi-szentatornyai lelkész, Nyíri István gádorosi lelkész, Zahoray József oroszországi plebános és Timár Gyula oroszországi lelkész. Az elnökök esperesi tartalmú meggyűlésében szépen demobilizáltak ki, mielőtt felőshet a pap a hívek lelkésze Krisztus által. Több alkalmi ügy leírásánál után Fejér Imre felolvaste értekezését „Az Ur nyomai a háborúban” címmel. A felolvastó nagy élelétárással tekintett be az intőzatos vörösökre, honnan megérgezően emelte ki az Ur nyomait. Gyűlés után Nyíri István, a salvas bázisgáda megvendégelte az egybegyűlteket.

*** Unnepély a szobor körül.** Az első nyilvános ünnepélyt — mint már jeleztük — vasárnap délelőtti tartja a szobor körül az újvárosi közepi polgári leányiskola. A hisányok deputációja fölkerítte Kőrnhaber altábornagyot is, aki nagy örömmel ígerte meg, hogy ott lesz az ünnepélyen. Az iskola növendékei d. e. fél 11 órakor zászlók alatt fognak a szobor elé vonulni s kossorúkkal fogják elhalmozni az Ikonó Öszi. A program után a katonaszene játszik. Belépő-díj nincs.

*** A Kath Népszövetség vetítőestéje.** Vasárnap a Kath. Népszövetség meg akarja kezdeni ismét vetítő estéit. A filmeket megrendelték a tegnap megjött az értesítés, hogy a filmek uton vannak. A Tiszántúli vasárnapi számában jeleni fogjuk, hogy a filmek megjötték és hogy a vetítő délután megtartható lesz-e?

*** Az Urak Kongregációjának közös szent áldozása.** Az Urak Mária Kongregációjának tagjai holnap Magyarok Nagymasszonyának vasárnapján az olasz plebánia templomban reggel 8 óra kör járulnak közösen a szent áldozásnak.

*** Kitüntetett tisztek.** A hivatalos lap közli, hogy a király a 101. gye. b. Piski Zoltán és Perbess Béla főhadnagyokat a III. osztályú hadiérdemkereszttel, Nagy Imre tart. főhadnagyot, asonkivül Csibulak László, Galli Miklós, Virsény Tivadar és Andin István tart. hadnagyokat, valamint Puspernik Gusztáv 70. gye. b. tart. főhadnagyot és Hegedűs Zoltán 70. gye. b. hadnagyot legfőbb dícső elismerésével tüntette ki.

*** A nagyváradai függetlenségi párt részvéte.** Justh Gyula pártelök halála az egész országban mély részvétet keltett. A nagyváradai függetlenségi párt a gyászszert alkalmánál szintén kifejezést adott részvétének s az elhunyt politikai vezető férfit fiahoz, Justh János főispánhoz a következő részvét-üzenetet intézte:

Méltóságos Justh János főispán urnak Budapest Édesapja elhunyt fölött a nagyváradai függetlenségi párt őszinte részvétét fejezi ki. A megboldogult rendíthetetlen függetlenségi meggyőződésű és igazi miniatörkép volt és marad mindenkor. Eméket kegyelettel megőrizték, megalkuvást nem ismerő példamutatást a jövőben is követjük. Dr. Stokker József, pártelök.

*** Ki adhat burgonya szállítási engedélyt?** A közelemlézési miniszter urna tegnap éreztette Bihar megye alispáni hivatalát, hogy burgonya szállítási igazolványt varnti szállítókra a főszolgabírók, területek és kézi erők való szállítók esetén pedig az illető községi előjárások adhatnak. Itt emléztetik meg, hogy a miniszteri rendelet szerint a burgonyára vonatkozó fejkvóta évi 78 kg-ban, gazdasági családoknál és idősebb munkásoknál pedig havi 8 kg-ban megállapítva.

*** Orvhalászok kipusztítják a Sebes-Körös halállományát.** A földmívelésügyi miniszter tegnap felhívta Fráter Barnabás alispánt, utasítva az élelői járás főszolgabíróját, hogy a járásban előfordult halászati károsatok feltessék, különösen a dinamitózással dolgozó orvhalászokat a legnagyobb eréllyel nyomoztatva ki és őket a törvény teljes szigorával sújtva, mert tudomására jutott, hogy a Sebes-Körös, ennek különösen Élesd és Váronkolyos közötti részében az orvhalászok a halállományt dinamitózással teljesen kipusztították.

*** Mittelner Ede halála.** Nagyvárad egyik régi, kiváló szabóiparosa: Mittelner Ede hirtelen elhunyt. Már régebben betegkedett, de házi orvos nem tartotta betegségét olyan komolynak, amely ilyen hirtelen megemmelheti az erős fizikumú férfiu életét. Este még beszélgetett a nejét gyógykezelő dr. Erler Mór orvossal, s midőn azt távozott, Mittelner Ede hirtelen rosszul lett, s pár perc múlva kiessenvedett. Elhunytán nejeán kívül leánya: dr. Schwarz Iléoné, fiú és unokája gyógyolják.

*** Kitüntetett máhavezető.** A király Szilágyi András biharvámegyei pusztai máhavezetőnek az ellenéggel szemben tanúsított vitéz magatartása elismerésül a vas érdemkeresztrel a vitézségi érem szalagján tüntette ki.

*** Halálhíradás.** Juv. Bumbara Imréné született Tarr Cecília 70 éves korában tegnap meghalt, temetése a hó 14-én lesz a Pecsze u. 8. sz. háztól. Gyermekai, testvérei és kiterjedt rokonság, a Bumbara, Mokos, Tarr és Szobota családok gyászolják.

Gépmunkást és hijároléányt keres a Tiszántúli azonnali belépésre. Szilágyi Dezső-utca 5.

*** intelligens tanulóleány** varráshoz és kézimunkához fizetéssel felvétetik. Haltenberger-gyár.

*** Színészpályára** készülöket és műkedvelőket tanít I. Gazdy Aranka, a Szigligeti színház tagja. — Énekmaster Várady Aladár karnagy. Jelentkezés Uri-utca 32., vagy Uri-utca 15. I. 6. délután 3 órától 5 ig.

*** Egy harmadik polgári osztályú** kisleányom mellé keresek vidékre okleveles tanítónőt. Címsem megtudható a kiadóhivatásban.

Legújabb fűzőket legolcsóbban Kesztenbaum Julliskánál lehet beszerezni
Rákóczi-ut(Korona gyógyszerár mellett)
Leibchenek félárban.
Telefonszám 827.

Bognár-kerekgyártó felvétetik az ezüstári gazdaságba. Ajánlatok Inose Lipót Nagyvárad címre küldendők.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Szombaton délután: Táncozó.
Szombaton este: Márványmenyasszony.
Vasárnap délután: Rip van Winkle.
Vasárnap este: Márványmenyasszony.

A Táncozó. Leggyal Mányhérti kitérő sikerrel bemutatott színdarabja: a Táncozó Havesey Mariskával a címszerepben szombaton délután kerül színi színpadra legközelebb.

Rip van Winkle. Vasárnap délután Rip van Winkle, Plaqueette bájos zenéjű operettjét látható műsor a színház. Lisbeth hármasszerepét Kovács Margit, a szentárukat kiváló koloratúrája énekli.

A Márványmenyasszony. A Márványmenyasszony feltétlen és jelentős sikere ennek a kitérő operettnek minden újabb és újabb előadásával csak gyarapodik az, hogy a bemutató óta a publikum máris kedvesen márcsordarabjává avatta a Márványmenyasszonyt. Igen kedves epizódjai a darabnak azok a vidám kuplik, amelyeket Szigethy Jenő énekelt, aki a sikerhez méltó buszgatással nap-est-mellett új kuplikról gondoskodik. Így a Márványmenyasszony ma esti előadásán Szigethy Jenő lemet új kuplikkal fogja szórakoztatni a közönséget.

Eva. A műértő zenekedvelő közönség kétségteletlenül eljutott ahhoz a megállapításhoz, hogy Lehár Ferenc jelen estét alkalmi között megkülönböztetett hely illet meg a kiváló zeneasszonyt Evát, amelyet a legelső két színdarabja hoz színi a Szigligeti

színház társulata. Az Eva szerdai előadása iránt annál méltóbban nyilatkozhat meg a közönség legelőkelőbb érdeklődése, mert a pompás operette szerdai előadása a hosszú pihenő után is teljesen új színpozíciókkal, valóban szemlélő számba mehet.

URANIA mozgószínház
Szombat
A bűvajel
Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.

APOLLÓ mozgószínház
Szombat
Fekete gyémántok II.
Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 6 órakor kezdődnek.

IRODALOM

Színházi élet. Ica a Sándor kitérő színházi határellenőző legújabb száma a Magyar Színház jubileumával foglalkozik. A fűzet további tartalma színházi aktualitásokkal, apróságokkal van tele, szemléltető érdekességekkel teszi a fűzetet változatosabbá. Egy fűzet ára 50 fillér.

Uj Nemzedék. Politikai, irodalmi és közgazdasági hetilap. Szerkesztő dr. Milófalvi István. A legutóbbi fűzet tartalma a következő: 1. Az aranyos villámok. Dr. Milófalvi István. 2. Maró: Fűzjegyzék: Az ország legendája, — az ország karnak. 3. Gazdasági Gyula: Magyar sajtópolitika, XV. 4. Batortyán Kornél: Hírszerzés. V. A közélet és a sajtó. 5. A tisztviselők dolga. 6. N. Gy.: Folyóirat szemle: Német folyóiratok. — Nyilas: Magyar folyóiratok. 7. Közgazdaság: A hitről: Cseb és magyar kapitalizmus. Welz Manfred adója.

Családi könyvtár. A győri kármesteri rohadás kitérő váltalatában újabb öt fűzet jelent meg. Az egyes fűzetek a következők: Kézírták illata Nyomai Szentföldi utleírás. Iria: Izó! Lajos. Magyarok a Tiszahátról. Háborús novellák. Iria: Nyírsgöl. Szent Ferenc legendák, Pokorny Margit. Glóriás kereszt. Elő. Szűs Mária dicsőrete. Énekes színmű egy előképpel. Iria Blaszó Mária. Oskályos nagyasszony és a Kís Lőgöngy. Két albus-é. Iria Pokorny Margit. Mind az öt fűzet méltó folytatása a sorozat eddigi értékes fűzetének. Olvassa annak jó és hasznos, szórakoztató olvasmányt a keresetény családoknak. Egy fűzet ára 30 fillér.

Olcsó takarmány!

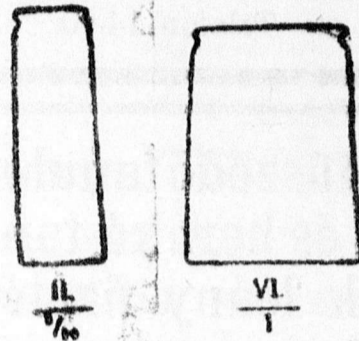
Lovak, szarvasmarhák etetésére
maláta
kapható
métermázsanként 8 K-ért.

Moskovits Mór és fia r.-i.-nál
Kolozsvári-utca 62.

WIGADÓ mozgószínház
Szombat
Judas osók
Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.

NYILTEK

HETI ÁRJEGYZÉK

Befőttes. Uborkásüveg.
Befőzéshez hólyagpapír.
Porcellán edények

leszállított olcsó árakban.

- Porcellán mozsár, ütővel . . . 6.—
- Mély és lapos tányér finom porcellán . . . 70
- Csemegés kis . . . 40
- Tésztástál 6 személyre . . . 8.—
- Sültéstál 6 személyre . . . 8.—
- Főzelékestál 6 személyre . . . 8.—
- Salátástál 6 személyre . . . 8.—
- Levesesfazék 6 személyre . . . 4.—
- Mártásos csésze 6 szem. . . 1.—
- Sótartó fogvájós 6 szem. . . 1.20
- Vizes kancsó 6 személyre . . . 8.—
- Vizeskészlet színes finom festéssel . . . 4.—
- Boroskészlet színes . . . 4.—
- Söröskészlet színes . . . 4.—
- Liköröskészlet színes . . . 4.—
- Befőtteskészlet kristály fehér . . . 4.—
- Majolika cukortartó diszes . . . 4.—
- Majolika vizeskancsó színes . . . 4.—
- Feketés gyermek készlet . . . 8.—
- Kávés gyermek készlet . . . 8.—
- Majolika állvány színes . . . 6.—
- Teáskészlet színes aranyozással . . . 10.—
- Kávészakészlet színes aranyozással . . . 10.—
- Feketés készlet színes aranyozással . . . 12.—
- Mosdókészlet színes roccoco . . . 12.—
- Majolika fali sótartó színes . . . 8.—
- Majolika fűszertartó nagy . . . 3.—
- Majolika fűszertartó kicsi . . . 1.—
- Porcellán fehér teáskanna . . . 2.—
- Porcellán fehér kávéskanna . . . 2.—
- Porcellán fehér teáscsésze . . . 80
- Porcellán fehér kávéscsésze . . . 80
- Porcellán fehér gyümölcstányér . . . 80
- Ebédőkészlet felszerelve, sz. aranyozással 50.—

Konyha berendezési főzőedények. Evőeszközök. Lámpaárak. Tükrök. Képkorotézés. :: Ablak üvegezés. ::

Áraink viszonteladóknak is érvényesek.

KOMLÓS TESTVEREK

üveg, porcellán lámpa és táblaüveg nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.
Telefonszáma 372.

Főszervező: **DR. KÖRÖS ALADÁR** Felálló szervező: **DR. PAPP KÁROLY**

Beraktározás!

Áruk, tárgyak, termények stb. rövidebb hosszabb ideig való beraktározására megfelelő helyiségek, ezeken kívül boros és száraz pincék, istállók, kocsiszínek is állanak rendelkezésre. A beraktározott tárgyakat tűz és betörés ellen biztosítjuk. Kiszélesebb felvilágosítással szolgál a

Fekete Sas és Zöldfa Részvénytársaság beraktározási osztálya.

Iroda: Sas-passzage, 24. számú lépcső.
!! Telefon 14-00. !!

Betűszedő tanulóknak fiú és berakó tanulóknak leány fizetéssel felvétetik

a Szent László-nyomda R.-t.-nél.

Vízvezeték-utcán szép kilátással egy családnak való ház eladó.

Felvilágosítást ad:

Dr. Jurik Gusztáv ügyvéd
Sal Ferenc-u. 15. Telefon 416.

Hordók
különböző nagyságban
eladók.

Moskovits Mór és Fia r.-t.-nél
Kolozsvári-utca.

Erzsébetligeten lévő 4 új földszintes házban egy és kétszobás lakások azonnal és nov. 1-re.

kiadók.

Értekezni lehet a 3-ik épületben lakó házmeztérnél, vagy INCZE irodában Bémer-tér 3. sz. alatt.

18840-1917. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. Pénzügyminisztérium 65450-1917. száma alatt a szőlőörkény bevételeire nézve a követhető rendelkezéseket adta ki:

A m. kir. pénzügyminisztérium a f. évi szeptember hó 15-én kelt 121980-1917. sz. rendelete szerint a központi szeszifőzdék vállalkozói a kerülőörkény tartós készletek területeiről a központi szeszifőzdébe be szállított és szeszifőzdésre alkalmas szőlőörkényt az 1917-1918. termelési időszakban az alábbiak szerint tartoznak átvenni:

1. Penészes vagy romlott törkölyt a központi szeszifőzde vállalkozója nem köteles átvenni.

2. Ugyan esetekben, amikor a termelő a szőlő szarát (eszmáját) a boglyóktól külön választja, a központi szeszifőzde vállalkozója a boglyóktól nyert törkölyvel együtt a szőlő szarát (eszmáját) is és pedig ugyanszáron áron köteles átvenni. Ellenben egyedül a szőlő szarát (eszmáját) a boglyóktól nyert törköly nélkül nem tartoznak átvenni.

3. A központi szeszifőzde vállalkozója a friss hegyi szőlőörkényt métermésszámként 14 (tizennégy) kor., a betaposott (kierjedt) hegyi szőlőörkényt métermésszámként 16 (tizenhat) kor., a friss síkfekvéű (kerü) vagy homoktalajú szőlőörkényt métermésszámként 12 (tizenkettő) kor., a betaposott (kierjedt), síkfekvéű (kerü) vagy homoktalajú szőlőörkényt métermésszámként 14 (tizennégy) kor., a kúposított (törkölybor készítésre használt), síkfekvéű (kerü) vagy homoktalajú szőlőörkényt métermésszámként 3 (három) kor. áron köteles átvenni.

Megjegyeztetjük, hogy a borhamisításnak és hamisított bor forgalombahozatalának tilalmáról szóló 1908. évi XLVII. t. cikk 32. §-a értelmében törkölybor készítése csak azoknak van megengedve, akiknek 4 kataszteri holdnál nagyobb területük van és hogy az idézett t.-e. 33. §-a szerint az a termelő, aki törkölybor készítésre használt, köteles ezen számdékát legelőbb 48 órával előbb az illető község előjáróságának bejelenteni. Ezzel fogva a központi szeszifőzde vállalkozói, amennyiben szereznek van arra, hogy a termelők szőlőörkényüket az idézett rendelkezések ellenére használták törkölybor készítésre, a kihágási eljárás megindítása végett fordulniuk a rendőri büntető bírósághoz gyakorló és az idézett t.-e. cikk 55. §-ában felsorolt hatóságokhoz.

4. Az olyan betaposott szőlőörkény után, a melyet a központi szeszifőzde vállalkozója legelőbb 1917. november 30-ig át nem vett, minden megkezdett hónapra métermésszámként 50 fillér órási és gondozási díjat tartozik a termelőnek fizetni. A betaposott szőlőörkény legelőbb 1918. május 1-ig a központi szeszifőzde vállalkozójának át kell venni.

Onként értesítik az, hogy a fent megállapított árak figyelembe a beváltó állományokban, vagy esetleg az egyes községekben átvett szőlőörkény után is.

Ezen rendelkezéseket azonnal a felvilágosítással közlöm a szőlőtermelőkkel és birtokosokkal, hogy a szőlőörkények és pedig a friss és használatos szőlőörkények beváltásáról már most saját érdekében azonnal is inkább gondoskodjanak, mert ellenkező esetben a rendeletekben idézett törvényes intézkedéseket volnék kénytelen foganatosítani.

Egyidejűleg közlöm, hogy az ellenőrzéssel Márius János helyközségi bíró bízom meg, aki a szükséges ellenőrzési lépéseket saját hatáskörében fogja megtenni. Nagyvárad, 1917. évi szept. hó 30-án.

Juricskay,
pénz- és adóügyi tanácsos.

Telefon 1404. Utcai helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR

Épület- és díszmű bádogos, vízvezeték és villanszerelő.

Nagy-Várad, Zöldfa-utca. Zöldfa-épület.

Villanymotor, írógépek, kerékpárok, ellenőrző kasszák és gramafonok szakzerű javítása és állandó jókarban tartása. Bronzműves, lakatos és műszerész munkák elfogadhatnak.

Eladó

kedvező fizetési feltételek mellett a Várkapu-utca 4. és 6. számú, a Szent János-utca 30. számú, a Széles-utca 1. számú, mely közvetlen a 3. vashíd szomszédságában van, valamint a Vízvezeték-utca 54. számú ház. Értekezni lehet a Nagyváradí Kereskedelmi és Forgalmibank-nál Rimanóczy-utca 6. sz. alatt.

Nagyteleky és Arany János-u. sarkán lévő házban egy szobás konyhából álló lakás a souterrainban november 1-re

kiadó.

Értekezni lehet INCZE irodában.

ISSAK LIDIA

Elsőrendű társaság

NAGYVÁRAD, Nagy Sándor-u. 1.

Park-szálloda épületében. Interurbán telefon: 11-58 szám.

A Sziliget-színház művésznőinek egyetemes elnöke és átala- kítója. Tisztításokat és átala- kításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a leg-övidebb idő alatt elkészítetnek.